

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIA

Helsinki 11.2.2011

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
Sosiaalivirasto
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

S. Kallio
AK

Laus 15.3.2011
muuttanut
Sosk ja Oike
Dnro 464/4/11

AVS

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit <i>18.02.2011</i>	
15. 02. 2011	
Dnro/Dnr	<i>1080/2011-208/</i>
Tehtäväluokka	<i>360</i>
Uppgiftsklass	

Kus 2010-1050/599
K2

Viite: Yrjö Hakasen kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle 2.2.2011

SELVITYS- JA LAUSUNTOPYYNTÖ

Yrjö Hakanen arvostelee Helsingin kaupungin sosiaaliviraston menettelyä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista annetun lain ja sosiaalihuoltolain perusteella tehtävien töiden kilpailuttamisessa, teettämisessä ja laskuttamisessa. Hän kertoi, että hänen ei ole pyynnöistään huolimatta saanut epäselvyyksiin tyydyttäviä vastauksia.

Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslinin päätöksen mukaisesti ja perustuslain 111 §:n 1 momenttiin viitaten pyydän toimittamaan apulaisoikeusasiamiehelle kantelun tutkimiseksi tarvittavat selvitykset ja antamaan lausunnon asiassa. Pyydän lähettämään selvitykset, lausunnon ja sisäisen tarkastuksen tekemän muistion sekä palauttamaan asiakirjat viimeistään 15.4.2011.

Oikeusasiamiehensihteeri

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Minna Verronen

Selvityspyyntö

Yrjö Hakanen [XXXXXXXXXXXXXXXXXX]

Lähetetty: 2. helmikuuta 2011 22:57**Vastaanottaja:** EOA-kirjaamo**Liitteet:** 280111EOAlle.doc (38 kt)EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIADnro 464/4/11
Saapui 3.2.2011
postissa jätti itse telefax

Eduskunnan oikeusasiamiehelle

Asia:

Pyydämme selvittämään Helsingin kaupungin menettelyä sosiaaliviraston vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain perusteella tehtävien asuntojen muutostöiden kilpailuttamisessa, tilaamisessa ja laskuttamisessa.

Perustelut:

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto kilpailutti vuoden 2009 alussa sosiaaliviraston asuntojen muutostöiden hankinnan (tarjouspyyntö 21/2008, korjattu 22.1.2009). Näihin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain perusteella tehtävien töiden kilpailuttamiseen, teettämiseen ja laskuttamiseen liittyy monia epäselvyyksiä, joihin ei pyynnöistä huolimatta ole saatu tyydyttäviä vastauksia.

- Kaupunginvaltuutettuna Yrjö Hakanen pyysi kesäkuussa kaupungin sisäistä tarkastusta selvittämään tietoja, joiden perusteella oli syytä epäillä asunnonmuutostöistä maksetun joko kilpailun perusteella sovitua korkeampia hintoja tai jätetyn hoitamatta joitain työnantajalle kuuluvia velvoitteita. Hakanen pyysi selvittämään myös miten on valittu yritykset, jotka tekevät vastaavia töitä HKR:n tilauksesta. Selvityspyyntö koski myös eräitä muita epäilyjä mm. kaupungin edustajien mahdollisista yhteyksistä kilpailuun osallistuneisiin yrityksiin tai johonkin niistä. Sisäinen tarkastus on tehnyt asian johdosta muistion. Pyynnöistä huolimatta sitä ei ole suostuttu näyttämään, edes osittain valtuutettu Hakaselle. Kaupunginjohtaja Jussi Pajusen toimesta muistio on julistettu kokonaisuudessaan salassa pidettäväksi. Tätä on perusteltu vain yleisluontoisesti valvontatoimen vaarantumisella, mutta Hakaselle ei ole esitetty hänen pyytämäänsä perusteluja siitä, miten valvontatoimi vaarantuu jos valtuutettu saa nähdäkseen muistion vaikka vain osittain.
- Kaupunginvaltuutettuna Hakanen pyysi tämän jälkeen nähtäväksi 3 kk ajalta kaikki kyseisiin asunnonmuutostöihin liittyvät laskut, joita sosiaalivirasto on saanut maksettavaksi. Esitettyjen laskujen perusteella töistä on maksettu useissa tapauksissa kilpailun perusteella sovitua suurempia hintoja, vaikka tarjouspyynnön ja puitesopimuksen mukaan hinnat ovat ”kiinteitä koko sopimuskauden ajan” ja sisältävät kaikki palvelujen tuottamisesta aiheutuvat työ-, vakuutus-, matka-, työnjohto- ja muut kustannukset” (+ tarvikkeiden kuljetuksesta sovittu km-korvaus). Kilpailutuksen perusteella hyväksytyt kokonaishinnat ovat jopa alle 20 e/h, kun esimerkiksi kaupungin oma rakennuspalvelu Stara tekee samanlaisia töitä hintaan 43 e/h. Laskujen perusteella on kuitenkin maksettu jopa moninkertaisia hintoja töistä, jotka eivät ole sisältäneet muita kuin kilpailutuksessa tarkoitettuja muutostöitä.
- Suurin osa laskuista on erittelemättömiä, vaikka puitesopimuksessa nimenomaan edellytetään, että ”laskun tulee sisältää erittely tehdystä työstä sopimuksenmukaisin veloituserustein”. Useissa laskuissa ei ole eritelty lainkaan työtunteja eikä tarvikkeita. Työlle ilmoitettu yksikköhinta on eräissä tapauksissa jopa satoja euroja. Erittelemättömät ja

kohtuuttoman kalliilta vaikuttavat laskut keskittyvät 3 – 4 yritykselle. Näiden yritysten laskut ovat ko. ajalta olleet käytännössä kaikki erittelemättömiä ja usein muutenkin kyseenalaisia. Huomiota herättää, että muiden yritysten laskut näyttävät olevan normaalin käytännön mukaisia.

- Kaupunginvaltuuston ryhmä (SKP ja Helsinki-listat) teki 9.9.2010 Hakasen allekirjoittamana esityksen asian käsittelemiseksi kaupunginhallituksessa. Tätä esitystä ei viety kaupunginhallituksen kokouksen käsittelyyn. Vasta sen jälkeen kun asiaa oli ryhtynyt selvittämään myös Ylen MOT-ohjelman toimitus, sai Hakanen kaupunginjohtajan päätöksen, että asia ei anna aiheita enempiin toimenpiteisiin. Päätökseen liittyi sosiaaliviraston vastaus valtuustoryhmän esittämiin kysymyksiin. Siinä myönnetään, että laskuissa ei ole eritelty työtunteja. Vastauksen mukaan noin 95 % töitä on olemassa tarjous ja sosiaalityöntekijä tekee päätöksen kokonaishinnalle. Haastattelemamme sosiaalityöntekijät ovat kuitenkin todenneet yksiselitteisesti, että heillä ei ole tietoa siitä, keneltä ja millä ehdoilla töitä kilpailutuksen perusteella voidaan tilata. Heidän vastuunsa koskee sitä, että ko. työ sisältää vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain nojalla ko. asunnon asukkaalle kuuluvat muutostyöt, tarvikkeet tms. Vastauksessa perusteltiin hintojen korkeutta myös vetoamalla hissi- tms erikoistöihin. Näitä koskevista laskuista ei valtuustoryhmän esityksessä ollut kuitenkaan kyse vaan tavanomaisista asunnonmuutostöistä, joiden laskutuksessa epäselvyyksiä nimenomaisesti on ilmennyt.
- MOT-ohjelmaan (20.12.2010) sosiaalivirastolta saatu kirjallinen vastaus vahvisti, että asunnonmuutostöitä koskevaa kilpailutus sopimusta ei aina noudateta vaan on ”toimittu puitesopimuksesta poiketen vanhan hyväksi havaitun käytännön mukaisesti”. MOT-ohjelmassa tuli esille monia kummallisia tapauksia, esimerkiksi kahden tukikahvan asennuksesta ja jääkaapin kätisyyden vaihdosta oli laskutettu 15 tunnin työtä vastaava hinta. Sosiaaliviraston taloushallintopäällikön toimitukselle antaman kirjallisen vastauksen mukaan myös laskuja on hyväksytty osin ”vanhan käytännön mukaan eikä puitesopimuksen mukaisesti”.
- Lisäksi on ilmennyt, että tarjouspyynnöistä hylättiin toiminimi Aulis Karosen tarjous sillä perusteella, että tekijällä ei ollut riittävää kokemusta alalta. Kuitenkin Karonen on tehnyt vastaavia töitä monia vuosia kaupungille jo ennen toiminimen perustamista ja myös toiminimen puitteissa noin 2,5 vuotta. Kilpailun järjestäneet kaupungin viranomaiset tiesivät Karosen työhistorian pituuden, mutta eivät ottaneet tätä huomioon asiaa käsiteltäessä. Näin lautakunnalla ei ollut oikeaa tietoa Karosen kokemuksesta alalla.

Esitys:

Edellä esitetyn perusteella pyydämme oikeusasiamiestä selvittämään, onko Helsingin kaupunki ja sen sosiaalivirasto toiminut oikein:

- hyväksyessään vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain perusteella teetetävissä asunnonmuutostöissä tarjouksia ja laskuja, jotka eivät perustu näiden töiden kilpailutuksen perusteella tehtyihin sopimuksiin;
- hyväksyessään kilpailutuksessa tarjouksia, joiden hinta on selvästi niin alhainen, että sillä ei voi huolehtia kaikista työnantajan vastuista ja työehtosopimusten mukaisista palkoista;
- salatessaan kaupunginvaltuutetulta kokonaisuudessaan sisäisen tarkastuksen asiasta tekemän muistion ilman, että on perustellut sitä, miten muistion tai sen osien näyttäminen valtuutetulle haittaa valvontatointia;
- sulkiessaan kilpailutuksen ulkopuolelle toiminimi Aulis Karosen sillä perusteella, että tällä ei ole riittävän pitkää kokemusta ko. töistä, vaikka Karonen on toiminut alalla ja kaupungin vastaavissa työtehtävissä paljon pidempään kuin kilpailutuksen yhteydessä on edellytetty ja kaupungin edustajat ovat tämän tienneet; ja onko kaupunki korvausvelvollinen sulkiessaan em. toiminimen pois tarjouskilpailusta?

Helsingissä 2.2.2011

Yrjö Hakanen
kaupunginvaltuutettu
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aulis Karonen
yrittäjä
Helsinki
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

